

În bogata activitate de lingvist al lui Endzelin găsim studii speciale consacrate imprumuturilor slave în letonă⁵, intonațiilor letone⁶, raporturilor genetice dintre dialectele letone și lituaniene etc. Autorul se dovedește a fi un cunoscător profund al graiurilor letone. Poate fi citat în acest sens materialul cuprins în *Lettisches Lesebuch* (Heidelberg, 1922), în care acestea sînt caracterizate succint, dar în ceea ce au ele mai esențial⁷.

În anul 1922 apare la Riga *Lettische Grammatik*, cuprinzînd problemele fundamentale ale foneticii, morfologiei și sintaxei limbii letone. Urmează o serie de lucrări elaborate de Endzelin în limba letonă: «Lecții de gramatică comparată a limbilor baltice» (1927)⁸, «Sunetele și formele limbii letone» (1938)⁹, iar în 1943 «Limba veche prusiană»¹⁰. În anul 1944 autorul scoate la Riga o ediție în limba germană a acestei cărți cu titlul *Altpreussische Grammatik*, în care, spre deosebire de cea precedentă, nu sînt tratate chestiunile privitoare la lexic. Între anii 1934—1945 prof. J. M. Endzelin publică, în colaborare cu E. Hauzenberg «Completări și corectări la Dicționarul leton-german al lui K. Mühlenbach»¹¹.

În 1945, lingvistul leton publică o «Introducere în filologia baltică»¹² cu problemele esențiale și bibliografia completă pentru diferitele capitole ale baltisticii. După ce definește obiectul filologiei baltice, autorul face o prezentare a periodicelor care abordează problemele acestei discipline, trecînd apoi la caracterizarea activității depuse de mai multe generații de baltiști.

În anul 1948 Endzelin editează o gramatică comparată a limbilor baltice, în care tratează faptele fonetice și morfologice¹³, iar în 1951 «Gramatica limbii letone»¹⁴. Tot în anul 1951 iese de sub tipar și interesantul studiu *О латышско-финских языковых связях*, în care savantul sovietic se ocupă de relațiile lingvistice letono-finlandeze, exemplificate cu fapte din domeniul semasiologiei¹⁵. În 1956 a apărut la Riga prima parte din vasta cercetare întreprinsă de acad. J. Endzelin asupra toponimiei letone¹⁶.

⁵ Vezi J. Endzelin, *Латышские заимствования из славянских языков*, «Живая старина», 1899, fasc. 3, pp. 285—312.

⁶ Vezi, de pildă, J. Endzelin, *Les intonations lettonnes*, «Revue des études slaves», t. II, fasc. 1—2, Paris, 1922, pp. 56—68; *Заметки к латышской акцентовке*, Известия ОРЯС, t. VI, cartea 4, 1901, pp. 140—149.

⁷ Vezi *Lettisches Lesebuch*, Heidelberg, 1922, pp. 88—143. Nici dialectele lituaniene n-au fost neglijate. Faptul este vizibil în toate lucrările publicate de autor. În ceea ce privește raporturile dintre dialectele letone și cele lituaniene, vezi J. Endzelin, *О родственных отношениях латышских говоров к литовским*, «Известия ОРЯС», t. XIII, cartea 4, 1908, pp. 176—211.

⁸ *Lekcijas par baltu valodu salīdzināmo gramatiku*, Riga, 1927.

⁹ *Latviešu valodas skaņas un formas*, Riga, 1938.

¹⁰ *Senprāšu valoda. Ievads, gramatika un leksika*, Riga, 1943.

¹¹ J. Endzelins un E. Hauzenbergs, *Papildinājumi un labojumi K. Mühlenbacha Latviešu valodas vārdnīcai* (Ergänzungen und Berichtigungen zu Mühlenbachs Lettisch-deutschem Wörterbuch), sēj. I—II, Riga, 1934—1946. Dicționarul lui Mühlenbach fusese redactat de Endzelin. Vezi J. Endzelins, *K. Mühlenbach Latviešu valodas vārdnīca*, sēj. I—IV, Riga, 1923—1932. Ediția a II-a a Dicționarului lui K. Mühlenbach și J. Endzelin (K. Mühlenbachs un J. Endzelins, *Latviešu valodas vārdnīca*) și a «Completărilor» a apărut în fotocopie la Chicago între 1953 și 1956.

¹² *Ievads baltu filoloģijā*, Riga, 1945.

¹³ Lucrarea se intitulează «Sunetele și formele limbilor baltice» (*Baltu valodu skaņas un formas*, Riga, 1948).

¹⁴ *Latviešu valodas gramatika*, Riga, 1951. În curînd această gramatică urmează să apară în a doua ediție.

¹⁵ Publicat în *Памяти Академика Л. В. Щербы (1880—1944)*, Сборник статей, Ленинград, 1951, pp. 299—304.

¹⁶ Akadēmiks J. Endzelins, *Latvijas PSR vietvārdi* (Nume de locuri în R. S. S. Letonă), Vol. I, partea 1: A—J. Latvijas PSR Zinātņu akadēmija valodas un literatūras institūts, Riga, 1956.